

Dampmaskinerne opstillede i et Skur, der er rejst paa et til »Victoria-Embankment« hørende øde Stykke Land, hvorfra Strømmene føres til Theatrene gennem underjordiske Ledninger. De sex Wi Maskiner gjøre hver 70 Omdrejninger, medens de sex smaa Maskiner, der vække Magnetismen i de store, gjøre hver 1150 Omdrejninger i eet Minut; til at drive dem anvendes en 20 Hestes transportabel Dampmaskine fra Garrett, en lignende paa 12 Heste fra Marshall og en 20 Hestes halv transportabel fra Robey, som dog til sammen kunne udvikle 120 à 130 Hestes Kraft, hvilket er paavist ved Maalinger, der bleve anstillede med v. Hefner-Altenecks Dynamometer. Foruden at drive de omtalte sex Par Lysmaskiner, tjene disse Dampmaskiner tillige til at drive en Siemens Dynamomaskine Model D₂, der leverer Strømmen til det særdeles kraftige Buelys, der er anbragt over Theatrets Hovedindgang.

Af ganske særlig Interesse ved hele dette Anlæg er den Maade, paa hvilken alle Lamperne i Theatret kunne kontrolleres, saaledes at man er istand til at lade en hvilken som helst Lamperække pludselig lyse med fuld Kraft eller lade deres Lys aftage, saa at de næsten kun ere mørkt røglødende. For at bevirke dette, er der paa Væggen i et lille Rum paa venstre Side af Scenen ved Siden af hverandre anbragt sex regulerende Vægtstænger, hver svarende til sin Maskine med tilhørende Strømkreds; hver af disse danner en sexdobbel Strømvexler, ved Hjælp af hvilken der i den tilsvarende Strømkreds kan indskydes en større eller mindre Modstand, stigende eller aftagende i sex forskjellige Grader, saa at Stykken af den gennem de tilsvarende Lamper gaende Strøm kan bringes til at stige og synke i samme Forhold. Herved er det ikke uvæsentligt, at der, samtidig med Lysstyrkens Formindskelse, finder en tilsvarende Besparelse Sted med Hensyn til Dampmaskinernes Drivkraft, idet den ved de regulerende Vægtstænger indskudte Modstand ikke træder ind i den ydre Strømkreds, der gaaer gennem Lamperne, men i den Strøm, der tjener til at vække Magneterne i den tilsvarende store Maskine. Indskydes der en større Modstand i denne Strøm, formindskes derved Intensiteten af det magnetiske Felt i den store Maskine, og følgelig svækkes derved den Strøm, der induceres af dette Felt og sendes ud gennem Lamperne, men idet Intensiteten af det magnetiske Felt aftager, formindskes samtidig den mekaniske Modstand mod Omdrejningen, saa at der kun udføres en ringere Drivkraft. Dette smukke Arrangement findes for Tiden kun ved fire af Strømkredsene, men paa Grund af de gunstige Resultater, man paa denne Maade har opnaaet, er det sandsynligt, at de to øvrige Strømkredse snart ville blive indrettede paa lignende Maade. De Modstande, der indskydes i Strømkredsene, findes i to forskjellige Former: fire af de ovenfor omtalte Strømvexlere sende Strømmen ind i lange Spiraler af Jerntraad, der ere anbragte i en Ramme paa en saadan Maade, at Luften frit kan spille omkring dem, for at forebygge enhver af Strømmen frembragt Opvarmning; ved de to andre Strømvexlinger har man valgt at anvende zigzagformig bejdede Stykker Baandjern, anbragte paa lignende Maade.

De Ulemper, der ofte anføres at være knyttede til den elektriske Belysning, nemlig at der ved mangelfulde Kontakter eller for stærk Opvarmning af Ledningstraadene kan bevirkes Antændelse af Gjenstande, som findes i Nærheden, eller at der kan opstaa Fare for Personer, som tilfældig komme til at berøre Ledningerne, kunne vel forefalde ved slet ordnede og slet udførte Anlæg, men aldrig ved omhyggelig udførte, vel ordnede Anlæg og navnlig ikke, naar der anvendes Glødelamper.

I kunstnerisk Henseende og til Anvendelse for Scenen kan ingen Belysning give større Udbytte end den, der for Tiden er anbragt i Savoy-Theatret; den er glimrende, uden at være blændende, og da den kun er lidt hvidere end Gaslyset, kan der heller ikke gjøres den Indvending imod den, som saa ofte anføres mod Buelyset, at den faaer Gjenstandene til at vise sig i et Slags spøgelseagtigt Lys. Lyset er desuden aldeles ensartet, og der spores ingen Forhøjelse af Luftens Temperatur, ligesaa lidt som at den skulde fordærvs af Forbrændingsprodukterne.

Af Carl Bernhards Breve til N. C. L. Abrahams.

(Se Nr. 1184—1185.)

Kristianshavn den 12. Juni 1826.

For 1/2 Time siden fik jeg Deres Brev, og nu sidder jeg allerede her og begynder langt oppe paa Siden for at skrive Dem ret Meget til om ingen Ting;

men De har jo selv Skyld deri, og jeg følger kun bogstaveligt Deres Opfordring. Jeg maa da allerførst takke Dem ret meget for det ærlige lange Brev, De har skrevet mig til, som jeg virkelig skønner saameget mere paa, som jeg veed, at De jo har Mange at skrive til, og dernæst for den mindre ærlige Kompliment, De tilsidst gjør mig, som den Korrespondent, De har mest Satisfaktion af at faae Breve fra. Das wollen wir nun dahin gestellt sein lassen, og istedetfor at spilde Papiret med videre nyttigt Tale herom, gaa frem til Texten. Det har sat mig i en højst traurig Stemning at høre den stakkels honnête Hauchs Skjæbne*), og det er tungt, at man ikke kan nægte, at et saadant Liv, som han herefter maa føre, er værre en Døden selv. Taler De med ham i Neapel og hører, at han endnu ikke har glemt sine gamle Bekjendtere paa Kristianshavn, saa bring ham en Hilsen; vi have altid taget megen Del i at høre fra ham. Jeg troer dog, at det var bedre for ham, om han kom hjem, thi han er vist ingenlunde skikket til at overlade sig til at være alene og efterhænge den Drift, han altid har havt til Melankoli; var han vendt om for længe siden, var det vist aldrig kommet saa vidt med ham.

I det lange Mellemrum siden 27. Februar, da jeg sidst skrev Dem til, har vi levet fuldkommen ved det Gamle, saavel som vi endnu leve gammelt indtil Ækelhed. Den 18. Marts tilbragte vi vistnok mindre fornøjeligt end De, men dog fuldkommen som De har angivet det, Gratulationer om Forniddagen og Aftenen hos Hegermanns, og den 24., Moders Geburtsdag, gik fuldkommen ligesaa dan af, i al mulig Stilhed. At Synaaljomfruen blev attraperet netop i de Dage, har De ventelig hørt, thi det gjorde altfor megen Opsigt til at Ingen i den lange Mellemtid skulde have skrevet Dem til derom, jeg vil altsaa springe over hende, som er saameget lettere, som hun under saa mange Aars Spøgelse skal være svunden ind til 1/4 af en ellers tynd og svindotig Person. Hun er nu fra et Vidunder reduceret til en højst miserabel Gøglerske, men alligevel i mine Tanker højst mærkværdig som et Bevis paa, hvad en fast Villie, understøttet af en lille Portion Galskab, er istand til at udrette i 19 samfulde Aar. Den nærmest derpaa følgende Begivenhed her i Staden var Livjæger-Korpssets 25aars Stiftelsesdag, som celebreredes ved en talrig Diner paa Skydebanen, hvor Holstein fik en Sølvpokal i gammel Smag med Udfaldet i Klassens Have paa Siden, i ophævet Arbejde, som havde kostet 370 Rdl. Feten var den 27. Maj og gjorde en umaadelig Opsigt her i Byen, som da endelig Alt gjør, hvormed Æden og Drikken staaer i Forbindelse. Som en god Patriot maa det glæde Dem at høre, at man endelig har ømnet sig her ved St. Simons (forskammetheder**), men dog først efter at han havde drevet det vel vidt og været grov mod Wilhelmine paa et Hofbal; han blev beordret ved en Kureer fra Paris inden to Timer at forlade Kjøbenhavn og oppebide nærmere Ordres i Hamburg; her ventede han i fire Uger forgjæves og blev endelig sendt tilbage igjen hertil med en drøj Vidsker og maatte gjøre Afbigt her. Nu er Alt paa en god Fod igjen, og han er meget artig.

Ludvig Heiberg har den hele Vinter været Patient, uden egenlig at have nogen bestemt Sygdom, og har maattet kjøre 60 Rdl. op hver Maaned, da han ikke maatte gaa ud; en stor Del af Vaudeville-Indtægten er gaaet dertil, saa han er meget misfornøjet med alle disse Extraudgifter; han er nu igjen rask og bliver bestandig purret for at gaa til Kiel; jeg troer, han lod gjerne det Amt fare, hvis han ikke ventede ved Baggensens Død at faae hele den betydelige Gage, og han synger efter Sigende paa sit sidste Vers i Sommer i Carlsbad. Til alle Institutricers Ærgrelse har Ludvig skrevet en ny Vaudeville, Intriguen i Skolen, som er yderst morsom og som gjorde umaadelig Lykke. Rosenkilde skrev en, som hed Testamentet eller Vennernes Fest, som ogsaa blev vel optaget.

Første Pintsedag blev Kristiansborg Slotskirke indviet og med det Samme Kristendommens Jubelfest højtideligholdt; det gik meget simpelt til, og ikke mindre simpelt var Prinds Fritzs Konfirmation den 22. Søndagen den 28. blev hans Forlovelse med Wilhelmine deklareret, og om Aftenen var hele Byen uden Undtagelse illumineret; vi kjørte om og saae derpaa til Kl. 2, men der var Intet at mærke ved. Theatret var meget smagfuldt, derefter Raad- og Domhuset, og saa Landkadetakademiet; alle tre Steder vare Musikkor, som spillede uophørligt; Folk gik om og gloede og dvatskede, og man hørte neppe engang en sagte Mumlen, hvor man kom frem, saameget havde Varmen taget paa det danske Folk. Vejret var ellers meget smukt, og uagtet den klare

Nat tog Illuminationen sig dog ret vel ud. Forleden blev sex *Doctores Theologie* promoverede i Runde Kirke, Mønster i Ringsted, en Provst Smidt, Pastor Faber, den tyske Dr. Johansen til Petri Kirke, Clausen, en Søn af Paven, og Fogtmann. Den Sidstes Disputats gik ud paa at bevise, at Kristus virkelig var Guds legemlige Søn, var legemlig faret til Himmels og sad nu virkelig i egen Person ved Guds højre Haand. En af Opponenterne, en Fysiker, stred ene og alene med fysiske Modbeviser og godtgjorde, at han kunde komme til en vis Højde, men maatte da blive ved at bevæge sig som en Planet, uden at komme videre; herover blev Fogtmann vred. Grundtvig har taget sin Afsked, og man vil mene, at han har søgt en Lejlighed, fordi han anede et slet Udfald af den nu snart endte Proces mod Clausen.

Prinds Fritz har da begyndt sin Udenlandsrejse, han gaaer lige til Genf, uden at besøge sin Moder i Horsens, som han havde udbedet sig; Hertugen af Holsten-Beck***) etablerer ham og rejser saa hjem, og Kammerherre Grev Rantzau-Breitenburg og Major Ewald****) — begge Holstenere — blive hos ham. Rantzau har betinget sig, at saasnart han maatte forlange det, skal han uopholdelig afløses, uden Indvending, da han kun vil blive, saalænge Prindsen vil lyde ham, og ikke vil forlade ham, saalænge han følger hans Raad. Den ældste Bardenfleth, Cand. jur.†), følger med for at være til Selskab og ogsaa lære Noget. Kongen er gaaet til Aarhus med sin Dampbaad, men i det Hele var Rejsen uheldig: ved Helsingør greb Hjulet fat i Vagtskibssluppen, hvorfra Blom af Seetaten vilde gaa ombord for at komplimentere Kongen som Chef paa Vagtskibet; Jollen blev knust, alle Mand i Vandet, men Ingen mistede Livet. Blom havde saamegen Aandsnærværelse, at han kom op igjen med trekantet Hat og traadte Vandet med Front mod Skibet, indtil han blev taget op af en Lodsbaad, da Hjulet havde havt fat i hans Skjoder og revet Ryggen af Uniformen og han saaledes ikke kunde lade sin Ryg se. Ved Kronborg gik man saa nær ind, at Forladningerne af Salutten faldt paa Dækket, ved Anholt var man nær løbet paa Grund, og det kunde gaaet Kongen som Peer Paars paa samme Rejse, da han blev trukket ud indtil Underbuxerne; næste Gang skal von der Maase med, som er Herre til Anholt, for i Tilfælde af Stranding at beskytte Majestæten for Plyndring, thi de Karle derovre skulde være kapable til at flaa endogsaa »Herrens Smurte« selv. En Mil fra Aars blev Karriolen stædig som en Følge af det voldsomme Stød ved Helsingør, og Kongen maatte roes iland, og den foragtede lille Dampbaad Jylland maatte ud og tage den kongelige paa Slæbetouget. Men ikke nok med det, ved den første Salut springer en Kanon, og Stumperne fløj Kongen og Suiten om Ørerne, og et stort Stykke dejser hen paa en engelsk Brig, knuser en Stang og er nærved at tage Hovedet af Kapitaenen, som i sin Befippelse er lige ved at hejse Parlamentairflag, da han mente, Aarhusianerne skød med Skarpt.

Jeg har nu intet Andet at tilføje end den Bon, at De snart vil skrive mig ret Meget til, efter Deres Lejlighed, og fremfor Alt melde mig Noget om Hauch. Den stakkels Hauch; det gjør mig saa ondt, at jeg gjerne kunde græde, det er sgu uden Overdrivelse. Fra Moder og Tine kan jeg ingen direkte Hilsen bringe Dem dennegang, men jeg tør yve at forsikre, at de have Dem i venskabelig Erindring. Anton, Buntzen og Camilla bede Dem ret meget hilset. Imorgen gaaer jeg til Deres Forældre og hilser dem fra Dem. Adieu, og lad mig ikke vente for længe efter Brev. Nok engang Adieu.

Deres hengivne

A. N. St. Aubain.

Gamle Kalkbrænderi den 11. Septbr. 1826.

Førrige Gang da jeg fik Brev fra Dem, gjorde De mig en Kompliment, som jeg egenlig kun slet har fortjent, og jeg skammer mig virkelig over, at der nu alt er gaaet næsten 3 Maaneder, siden De hørte Noget fra mig; jeg har saamænd ingen Grund derfor, thi jeg har intet Andet gjort, som kunde afholde mig derfra, men jeg har rent ud været altfor ækel og mismodig til at sætte mig til at skrive Brev, og det vilde kun være at lønne Dem slet, fordi De har indrettet det saaledes, at jeg korresponderer gratis med Dem, hvis jeg sendte Dem Jeremiader fra Kjøbenhavn til Rom; men idag har jeg fast besluttet at afholde mig fra al Lamentation, og denne lidt lamentable Fortale undtagen skal De være fri for at

*) Se: H. N. Clausen, Optegnelser om mit Levnets og min Tids Historie, p. 136.

**) Fader til vor nuværende Konge.

***) Se: Abrahams, Meddelelser af mit Liv, p. 371.

†) Senere Medlem af Martsministeriet.

*) Hans venstre Fod var bleven amputeret; se Hauch, Minder fra min første Udenlandsrejse, p. 131 ff.

**) Se förrige Nr.